

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért
minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fel oldal ... .. 16.— | nyolczad oldal . 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Ifjúsági egyletek.

Az ifjúsági egyletek alapszabálya általában véve megegyezhetik a már régi idő óta fennálló legényegyletek alapszabályaival. Hasonlítsuk össze a bécsi ifjúsági egyletek alapszabályait legényegyleteink alapszabályaival s kevés eltérést fogunk találni. Ifjúsági egyletet tehát a legényegyletek mintájára lehet alapítani. Céljük ugyanaz: az ifjak valláserkölcös és gyakorlati képzése.

A célhoz vezető eszközök ugyanazok: példaadás, épületes társalgás, ének, nyilvános előadások és fölolvadások, könyvtár alapítás és használása, keresztény szellemű újságok és folyóiratok megrendelése és olvasása, tisztességes szórakozások szerzése, színelőadások, társasjátékok stb. stb. Mindkettőnek vannak védszentjei, védnökei, alapító, tiszteletbeli, pártoló és rendes tagjai. Vannak elüljárói, van elnöke vagy vezetője, van titkára, jegyzője, pénztárosa, ellenőre, könyvtárosa, szertárosa stb.

Eltérés leginkább abban mutatkozik, hogy míg a legényegyletek tagjai elüljárósági, választmányi és évi közgyűléseiken nagy befolyást gyakorolhatnak az egylet életére, addig az ifjúsági, különösen a falusi ifjúsági egyletek tagjai, keveset vagy épen semmit sem irányíthatnak, mivel nincs elég képességük s az egylet sorsa egészen a vezető kezében áll. Ha a vezető lelkes, buzgó, önfeláldozó: akkor az egylet virágozni fog, de ha önmagára hagyja az egyletet, szétfoszlik, mivel önmagukat nem kormányozhatják az ifjak. Míg a legényegylet tagjai közt, mivel idősebbek is, értelmesebbek is, mindig akadnak, kik pótolják az elnököt vagy vezetőt.

Továbbá gyakoribb szent gyónás és áldozást lehet a róm. kath. tagok részére előírni az ifjúsági egyletben, mint a legényegyletben. A fegyelem szigorúbb lehet, pl. a kártyázást vagy általában tiltani vagy csak dióra, mogyoróra kell megengedni.

Míg a legényegyletek egyik főcéljához tartozik az átutazó szegény segédek segélyezése, addig

ilyesmi soha vagy ritkán fog előfordulni a falusi ifjúsági egyleteknél, mivel azok többnyire állandó lakhelyhez kötött, földműveléssel foglalkozó ifjak.

A legényegyletek tagjai segédek, az ifjúsági egyletek tagjai már a tanulók is lehetnek. Tizenharmadik évtől a harminczadik évig lehetnek az ifjak rendes tagok, de csak ha nőtlenek. A 30-on fölüliek és a kik előbb megnősültek, mint «öreg urak» lehetnek pártoló tagjai. Bécsben «Alte Herren» név alatt vesznek részt az egylet működésében, támogatásában.

A ki tehát ifjúsági egyletet akar alapítani, előveheti a legényegyletek alapszabályait s azokból némi kis módosítással összeállíthatja az ifjúsági egylet alapszabályait.

De ez az egyletalapításnak legkönnyebb része, sokkal nehezebb magát az egyletet létrehozni és föntartani. Ehhez nagy önfeláldozás, még nagyobb türelem, szilárd kitartás, lelkes buzgóság, finom tapintat, galambszelídség szükséges.

Lássunk tehát egy példát! Hogyan jött létre a «Mező-petri-i, lászállai szent János» ifjúsági egylet? Örvidenék, ha azután mások is hozzászólnának, hogy helyes volt-e az eljárás, mit az alapító követett, mit lehetett s kellett volna esetleg másképp intézni?

Némi tájékozást meríthetnek azok belőle, kik óhajtanak egyletet alapítani, de nem tudják, hogy kezdjék, vagy ha megkezdték, a fölmerülő akadályok aggasztják.

A nevezett egylet alapítója hét éven át volt Bécsben s igen gyakran ellátogatott ott az ifjúsági egyletekbe. A hűz ifjúsági egyleten tanulmányozhatta az egyleti életet különböző stádiumban. Volt olyan egyletben, melynek palota szolgált lakóhelyül s abban kápolna, díszterem, színpad, játszóterem, olvasóterem stb., stb. díszlettek, de volt olyanban is, melynek egy bérelt szobácskán, néhány löcán s oltáron kívül más felszerelése nem volt.

Ama egyletek mintájára alapítá az egyletet, tekintetbe véve természetesen a helyi körülményeket.

Nem volt ez könnyű munka, mert oly akadályokkal is kellett küzdenie, mi városon, hol az ifjak képzetebbek, nem merülnek föl.

Legelőször is összehívta az ifjakat egy vasárnap délután az iskolában tartandó beszélgetésre. Engedélyt kért a plébánostól, hogy a litánia előtt kihirdethesse a templomban, hogy az ifjak istentisztelet után gyűljenek össze az iskolában. Ha nem is mind, de egynehány kivételével, el is jöttek a fiúk. Beszédet intézett hozzájuk az önképzés szépségéről; esetelte, hogy manapság már mennyire előrehaladt a világ, az emberiség mily nagyszerű fölfedezéseket tett, melyekről ők mitsem tudnak, mert az iskolában nem tanulták, már pedig milyen szép az, ha valaki tud a világ állapotáról. Szólt a telefonról, phonográfról, a csillagrendszerről röviden, népiesen. Az ifjak érdeklődéssel hallgatták. Midőn így némileg le volt kötve a figyelmük, áttért erkölcsi oktatásra. A nevezett községben, mint általában a sváb falukban az a szokás, hogy vasárnap délután az ifjak és leányok 10—15-en összegyűljenek s a szülők fölügyelete nélkül együtt mulatnak, dévajkodnak. Ebből az erkölcsi életre igen nagy hátrány származik. Egyik vasárnap az egyik, másik vasárnap a másik leánynál gyűlnek össze, azért *sorbajárásnak* nevezik. Több segédlelkész küzdött e rossz szokás megszüntetéseért, de mindhiába. Az ifjaknak, hogy lemondjanak róla, kárpottlást kellett nyújtani. Miután tehát előadta a *sorbajárás* káros következményeit, felszólította az ifjakat, hogy ezentúl vasárnap délután ne menjenek a leányos házakhoz, hanem gyűljenek itt össze az iskolában s sok szép dolgot fognak itt hallani. Legelőször is szindarabot fognak betanulni, azt előadják beleptidj mellett; a nyert összegben hozat majd társasjátékokat, könyveket s így sokkal nemesebb szórakozással fogják tölteni az időt. Okosabbak és jobbak lesznek, már pedig, ki ne óhajtana okosabb és jobb lenni? Ők eddig vagy a koresmában tivornyáztak vagy az utcán ácsorogtak. Mivel a koresmában nem adják ingyen az italt s ők nem kapnak sok pénzt otthon, sokan lopják az apjuk gabonáját, eladják és így jutnak pénzhez. Az egylet eme bűnöknek elejét fogja venni. Ne essék nehezükre az egyletbe való járás, ha a bécsi fiúk, kiknek ezer és ezerféle, talán kellemebb s olcsó szórakozás kínálkozik, vasárnap és ünnepnap délután el tudnak menni az egyletbe, hogy ott szavaljanak, énekeljenek, magán- és párbeszédet adjanak elő s társasjátékokkal szórakozzanak, akkor még inkább eljárhatnak ők itt a falun, hol hasonlíthatatlanul kevesebb szórakozás kínálkozik. Ott, ha végig megy a sétányokon, már annyi sok szépet lát s úgy elszórakozhatik, a nélkül, hogy költségébe kerülne. De azért sokan vannak, kik ezt nem teszik, hanem egyletbe iratkoznak s fizetik a tagsági díjat, hogy az egyletben négy fal közt töltsék a pihenőnap délutánját. Szólok nem kívánja, hogy ők is tagsági díjat fizessenek, majd gyűjt ő alapító és pártoló tagokat a gazdák között s abból fog-

ják fedezni az egylet kiadásait. Helyiségül egyelőre az iskola szolgáljon.

Miután néhány Szent-István-Társulati népirat-kát osztott ki az ifjak közt olvasásra s megígértette velök, hogy jövő vasárnap ismét eljönnek, szétosztott az első gyűlés.

A következő vasárnap azok, kiket megelőzőleg csak a kíváncsiság hajtott, elmaradtak. A megjelentekhez ismét beszédet intézett, először a természetan köréből, azután erkölcsi oktatásra tért át. Buzdította őket kitartásra. Meglássák, ha öreg gazdák lesznek, akkor fog csak kitűnni mennyivel értelmesebbek lesznek azok, kik az egyletbe jártak azoknál, kik inkább a koresmákat keresték vagy az utcán ácsorogtak. A beszéd után társalgott velük, mindegyikkel külön-külön, vitt át képes bibliát s néhány Donin-féle könyvet s azt magyarázta nekik. Egyszersmind betanulásra pásztorjátékokat osztott ki a vállalkozók közt, mert közel voltak a karácsonyi ünnepek.

De az akadályok, kellemetlenségek is kezdték fölültni fejüket. Panasz volt, hogy a fiúk az iskolát összepiszkolják, volt vasárnap, midőn alig egy páran jöttek el. Az alapító átvitte a lámpáját, de csekély fénye alig világítá be a nagy iskola-termet s ott néhány sváb fiúval beszélgetve oly sivárnak tűnt föl minden előtte.

De bízott az egylet leendő védszentjében, ki életében mindenét az ifjúság nevelésére áldozá s most mint hatalmas közbenjáró esedezik az égben az ifjúságért. S nem csalatkozott. Majd meglátjuk, mi módon sikerült az akadályokat legyőzni, az egyletet megerősíteni.

Dr. Csókás Vidor.

Az iskolai év kezdete. Szorgalomra, rendre és jó viseletre való serkentés.

(Folytatás.)

Az edények úgy megijedtek, hogy rögtön elhallgattak és meg se mernek muikkanni azóta.*

Nohát jegyezzétek meg ti is, hogy én is tormát reszelek annak orra alá, a ki nagyobb úrnak tartja magát a másiknál.

Jó gyermek okosságáért nem tartja magát különbnak a másiknál, nem bizza el magát, nem büszkélkedik. Mit mondtam én most? Szabad-e magát a gyermeknek elbizni azért, mert ő okosabb a többinél? Jó gyermek-e az olyan, a ki büszke az eszére és ezért lenézi tanuló társait?

Bizony, kedves gyermekek, *a ki igazán okos, az nem bizza el magát, nem kevélykedik.* Mit mondtam én most? Az okos gyermek azért nem lesz sohasem kevély, mert jól tudja azt, hogy *eszét nem magának, hanem a gondviselő Istennek köszönheti.* Kitől nyeri az ember az eszét? A kevély csak mások haragját ébreszti föl. A ki másokat lenéz, azt mások is könnyen lenézik. Úgy jár az olyan gyermek is, mint az a kakas, a

* Az É. U. 1900 évf. 50. sz.

melyik azt hitte magáról, hogy szebben kukorékol, mint a másik. A dolog így történt:

Volt egyszer valamelyik udvaron egy nagy fehér kakas meg egy barna kakas.

Mind a két kakas nagyokat kurjantott, ha pitymallott. Mind a két kakas büszke volt szavára.

Tudjátok, hogyan kurjantott ez a két kakas? Az egyik, a fehér, finom hangon, de élesen azt kiáltotta, a hogy birta: kikeriki! kikeriki!

A másik, a barna meg tele torokkal rászol oly erővel, hogy majd megszakad: kukorikú! kukorikú!

És mindegyik azt hitte, hogy az ő szava szebb. Reggel korán kezdődött már a versengés. De addig még békésen voltak, míg a fehér kasknak eszébe nem jutott valami.

Ő kelme tudniillik azt gondolta magában, hogy a barna kakas mért kukorékol és miért nem kikerikezik oly szépen, mint ő. Azért így szólt a barna kakashoz:

— Hallod-e koma?

— Parancsolsz koma?

— Te épen úgy kiáltasz, mint a békák a tóban: kurrukú! kurrukú! Miért nem próbálsz az én szép szavamat ellesni? Tudom, hamar megtanulád!

— Ej, te visongó, te! Recsegsz, mint a rozsdás zár kirrikirri és te akarsz engem tanítani? No nézze meg az ember! Mást leczkértess ám, ne engem!

A fehér meg békésen akarta elintézni a dolgot. Oda hívott egy tyukot, azt kérte föl bírál, hogy ugyan melyikük éneke szebb?

De a szegény tyúk vagy nem tudta, vagy nem akarta az igazat megmondani, nem szólt semmit.

Erre aztán a fehér kakas is megvadult és ucezu neki, hajba kaptak, vagdosták, csipték egymást, közbe-közbe nagyokat kiáltottak.

A tyúkok összefutottak és hangosan kotyogva tanakodtak a veszedelmen. A kis csibék félve, anyjuk szárnya alá bujtak és sírtak, rimázkodtak, hogy pipip-pip. A ludak, kacák is hápogva tanácskoztak. Egy szó, mint száz, nagy fölfordulás volt az udvaron.

És a vége a nagy zenebonának az lett, hogy egyik kakas sem hagyta magát és megtépázva, vérezve, rekedten, mindegyik csak, a hogy birta, újból rágyujtott nótájára: kikeriki, kikeriki! Kukorikú, kukorikú! És ha meg nem ették már őket, úgy még ma is fújják a nótát: kikeriki! kukorikú!*

Láthatjátok ebből, kedves gyermekek, hogy semmit sem ér az ilyen vetélkedés. Nem kevélységgel, de szeretettel, szép szóval igyekezzetek egymást mindik valami jóra reá birni. Jegyezzétek meg ezt!

Ti már az első osztályban is megtanulhattátok azt, hogy mint kell magát a jó gyermeknek viselni otthon, az utczán meg az iskolában.

Megtudnátok-e még mondani, hogy mi a kötelessége az iskolás gyermeknek akkor, midőn reg-

* Thirring Gusztávné.

gel ágyában fölébred? Mit csináltok fölkelés után? Hát a mosakodás után mi történik? Mi következik, a reggeli imádságra? Hát a reggeli után? Rendes gyermek-e az, aki iskolába való elindulás előtt taneszközeit hosszasan keresgélni szokta? Mit kell tennetek taneszközeitekkel, hogy azt bármikor elővehessétek? Mit csináltok még az iskolába való elindulás előtt? (Köszöntik a házbelieket).

Hogyan viseli magát a jó gyermek az utczán? Szabad-e a gyermeknek az utczán [céltalanul] ácsorogni? Mit csináltok akkor, ha az utczán ismerősökkel találkoztok? Hogyan köszöntitek őket reggel? — este? — Hát napközben? Illik-e a gyermekeknek az utczán hajjigálódzni? Egymással veszekedni? Csúf szavakat mondani, vagy épen verekedni? Mit csinál az illedelmes gyermek akkor, mikor az iskolába belép? Hogyan helyezitek el fölső ruhátokat? Hát a kalapot vagy a sapkát? Hova teszitek a tanszereket?

Most minden gyermek azt a helyet foglalja el, a melyet én jelölök ki számára. (A tanító erre minden egyes gyermeknek kijelöli az állandó helyét. Aztán az egyes padokra mutatva így folytatja): Ez az első pad! Ez a második! Ez a harmadik! Ez a negyedik! stb. Most már tudhatja minden gyermek, hogy hányadik padban ül. Mondd meg hát, hogy melyik padban ülsz, N? Hát te, N? Hát te? Hát te? Nézze meg most minden gyermek azt is, hogy ki ül mellette jobb- és balfelől? Ne felejtsetek el, a mit most megfigyeltetek! Ezután mindig erre a helyre fogtok ülni! Ne felejtsetek el azt sem, hogy a rendes gyermeknek mindig pontosan kell az iskolában megjelenni! A ki még nem tudja, tanulja meg, hogy a tanítás reggel nyolcz órakor, délután pedig két órakor kezdődik! Mondjátok ezt utánam ti is! Ennél az időnél tehát valamivel korábban kell jönnötök az iskolába, ha elkészni nem akartok. Csak vasár- és ünnepnapokon, meg csütörtökön (?) szünetel a tanítás. Milyen napokon lesz a tanítási szünet? Ne felejtsetek el ezt, de jegyezzétek meg azt is, hogy vasár- és ünnepnapokon különösen is meg kell emlékezni a jó Istentől, azért ezeken a napokon a templomba mentek. Mire valók tehát különösen a vasár- és ünnepnapok? Hová fogtok ezeken a napokon elmenni? Mondjátok meg azt is, hogy miért mennek az emberek a templomba?

Juhay Antal.

(Folyt. köv.)

Az elemi iskolában ne vessződjünk logikai fogalmakkal, hanem elégedjünk meg a lélektani fogalmak gyűjtésével.

(Folytatás.)

Az asszociációra a gyermek-pedagógiának már igen sok ismert adata van. Ezek a mellett tanuszkodnak, hogy a tudat és figyelemmel együtt folyton-folyvást növekedik az asszociáció terjedelme

is. A gyermek képzetartamának megállapítása, itt mutatkozik épületesnek.

A lelki fejlődésnek eddig érintett tényezői mellett, hatalmas helyet foglal el az emlékezés. Az emlékezés képezi szellemi fejlődésünk alapját, minthogy lelki életünknek számtalan egymásután következő mozzanatát, melyek minden vonatkozás nélkül egész elkülönözött állanak, egymással összeköti.

Az emlékezés lelki életünknek mindannyiszori jelenét, annak egész multjával hozza mindenoldalú érintkezésbe és kölcsönhatásba. Az emlékezés nélkül lelki életünknek mindannyiszor azon szűk képzetkörben kellene bezárva lennie, melyet minden egyes pillanat hoz magával.

A jó emlékezet őrzi tehát meg képzeinket és képeit bennünket az igazság fölismerésére.

Emlékeztünk a gyermekévekben óriási tévkenységet fejt ki, a midőn halomra gyűjti az észrehevés és a szemlélet eredményeit. Ekkor tanul az ember legtöbbet. Emlékezetével nemcsak a térben tájékozza magát s tömördek különböző tárgy sokféle tulajdonságával ismerkedik meg; nemcsak az anyanyelv szóanyagának nagy számát és szabályait sajátítja el, de képes hihetetlen gyorsaságra egyéb nyelveket is megtanulni. Számok, hangok, színek, nevek, a távolságok és a tárgybeli mennyiségek is ekkor gyűjtetnek. Ezek képezik jövőbeli fejlődésünk alapját.

Az emlékezet azonban kezdetben, bármily erős érzéki benyomás iránt is, nagyon gyenge, ideig-óráig tartó, majd később napokig hetekig ér.

Arra számtalan példát találhatunk, hogy a 18—25 hónapos gyermek 4—5 heti távollét után egész ismeretlenül fogadja dajkáját, nem emlékezik rá. Sőt a 3—4 éves gyermek is 1—2 havi távollét után bizalmatlanul fogadja azelőtti ismerőseit.

Általában pedig visszaemlékezésünk határa a 2—3 éves korig terjed, ekkor is csak a kiemelkedőbb mozzanatok tűnnek föl.

Az öntudat kifejlődésekor a tudatos emlékezet is gyorsabban fejlődik.

Az emlékezés azonban nem egyforma; tapasztalhatjuk ezt eléggé az iskolában. Az egyik hamarabb fejlődik, mint a másik. Az egyik hamar tanul, de hamar is feled; a másik nehezebben sajátítja el, de tovább is őrzi meg. Épen ezért is az iskola feladata az emlékezettel szemben arra irányuljon, hogy azt mennél többoldalulag fejlessze. A tanító míg egyrészt új ismeretek szerzésére irányítsa figyelmét, másrészt törekedjék a már meglévő emlékezeti képek megtartására.

Az új ismeretek szerzését a sokoldalú egészséges szemlélet, érdeklődés, figyelem segítheti elő.

A gyermek érdeklődésére kell szerfölött erősen hatni.

A gyermek szeme elárulja, érdeklődik-e a tárgy iránt. Ezért tanalunk a kérdve-kifejtő legyen s a kérdéseket mindig az egész osztályhoz intézzük ...

Az érdeklődés kelti föl a figyelmet a szemlélések iránt; mert a mi iránt érdeklődünk, azzal szeretünk is foglalkozni.

Az érdeklődés fölkeltése tehát fontos pedagógiai szükség.

A régebbi oktatás főleg a szóképzetek tömeges elsajátítására fordított nagy gondot, ma ezzel szemben az értelmes tudás a jelszó... De a míg az előbb említett eljárásnál keveset törődtek azzal, hogy a növendékek az elmondottak dologi lényegét fölfogták-e, fölismerték-e, addig a mai oktatás, a modern fölfogás a szóképzetek elsajátítását, csak akkor eszközözi, a midőn annak a megfelelő igaz, helyes értelmet biztosította.

Czike Imre.

(Folyt. köv.)

KÖNYVISMERTETÉS.

Vezérkönyv a Szent-István-Társulat új ABC-jéhez. **Új Magyar ABC- és Olvasókönyv.** Irta és szerkesztette: *Dreiszigler Ferencz.* Budapest. A Szent-István-Társulat kiadása. A Vezérkönyv ára 1 kor. 20 fillér; az ABC- és Olvasókönyv 40 fillér. I. Nagy szorgalommal megírt két könyv fekszik előttünk, melyeket a termékeny pedagógiai író, Dreiszigler Ferencz bocsátott kártársai figyelmébe és jóakaró támogatásába. A **Vezérkönyv** megbírálásánál legjobbnak találom, ha magának a szerzőnek adom át Új ABC-jének indokolását, mert bőven szorul ilyenre, különösen azon tanítók előtt, kik a Graser-féle módszerrel üdvösebbet, jobbat sem elismerni, sem megtanulni nem akarnak. A bevezetésben az írva-olvasás terén előforduló öntudatos és számbavehető törekvéseket ismerteti. Azután elmondja, hogy «betűnk közül a nagy nyomtatott betűk a leprimitívebbek» és «a nagy betűk mind egyenlő nagyok és egyenlő fekvésűek». Azért is a nagy ABC-vel kell kezdeni, mert «ezek közelebb állanak a kis gyermek szelleméhez, mint a később fejlődött (kis) betűk». «Ma egy zezugos labirinton vezetjük át a gyermeket. Kiindulunk a betűk fejlődésének és szerkesztésének negyedik fokozatáról (írott kis betűk); minden egyes megismertetett betűnél visszaugrunk a második fokozatra (nyomatott kis betűk); közben minden ismertetés nélkül előjönnek a kursiv betűk (harmadik fokozat). Ezen nem egyenes úton lépünk a hatodik fokozatra (írott nagy betűk) s csak ezután az elsőfokozatú betűkre, a nyomtatott nagy betűkre.» Szerinte a *fokozatosság* elve kívánja az általa megállapított sorrendet. Nevezetesen «tanításunkat kezdjük a nyomtatott nagy betűkön, ezekből kell leszarmaztatnunk a nyomtatott kis betűket, hogy a kursiv betűkön áthaladva, a betűk írott alakjainak megismertetését és íratását igazi eredménnyel végezhessük». A *betűk íratásáról cz.* fejezetben azt mondja, hogy «a nagy betűk nyomtatott alakjai annyira egyszerűek, annyira primitívek, hogy rajzolásra alkalmasabb formákat alig kereshetnénk a betűtanulás első hónapjaiban». A nagy betűk elvégzése után előveszi a kis nyomtatott betűket; az írott betűk írása előtt azonban bizonyos előgyakorlatokat tart szükségeseknek. Ezen előgyakorlatok menete a következő legyen: «a beszédből menjünk a mondatokra, a mondatról a szavakra, a szóról a szótagokra, a szótagról a hangra». Azután végeztessünk összetevő gyakorlatokat. A bontó rész az írást, az összetevő pedig az olvasást szolgálja. «Sem ezen, sem a következő fokozaton nem szükséges, hogy minden olvasási gyakorlás értelmes szövegen történjék.» A *nyomatott nagy betűk ismertetése cz.* fejezetéből megtudjuk, hogy szerző e betűk legnagyobb részét normálszavak módszerrel tanítja, csakhogy ő, mint Dietlein, inkább a lakóhelyi ismeretek köréből meríti a normál szó tárgyát, lehetőleg egytagú szavakat vesz, egy szón csak egy betűt ismertet s egyszerre csak egyféle betűt tanít. Okosan igyekszik ki-

mutatni
ségét.
milyen
nyújt az
részében
az írott
mányok
olvasása
dekes m
zunk kij
ügyesség
haszonna
Dreiszig
és Olvas
a nagy,
dikban a
befejezi
rész szép
tanítja eg
lyesnek
egyszerre
kezdő a r
akárhogy
ő maga n
nehézkés
tatott bet
zérkönyv
kettős vál
synthesis
szeret. Dr
a tanításá
nyítja, ho
megvan a
thetikus
mindig ké
kat olvas,
lél, gondol
bit előnyö
kelhető,
től, sem a
rűről össz
éri utól,
ket elvala
célhoz. É
tűknél, me
tábla, mint
könyvet r
tud. És pe
nitást és m
könyv nél
pos munk
dolkozó t
kis könyve
től, mint
ugyan a s
szavak nem
delátkörén
denített sze
nál az írá
olvasás s
nagy, mint
mert nem
mert szerin
gánhangzól
előnye e k
gyakorlásán
beszédgyak
a szokott go
gyok, szép
kája is. A k
és fontos k
asztalan és
likusok is
ban a reánk
suk meg, h
csüljük. Au

mutatni a mostani (Grasern-féle) írva-olvasás helytelenségét, még a mostani rendszereknek és megmondja, milyen legyen a tanítási eljárás. Gyakorlati utasításokat nyújt az írott betűk ismertetéséhez. Könyvének második részében gyakorlati leczkét ad az előgyakorlatokhoz, az írott és nyomtatott betűk ismertetéséhez és az olvasmányok földolgozásához. Ezen vezérkönyv figyelmes elolvasása után meggyőződünk, hogy szerző ezen új és érdekes módszerével jó eredményt érhet el, de nem habozunk kijelenteni, hogy csakis nagyon lelkiismeretes és ügyes tanító kezébe való, mert bizony nagy gyakorlati ügyességet kíván a tanítótól. Komoly, ügyes szakférfiú haszonnal forgathatja e vezérkönyvet még akkor is, ha Dreisziger ABC-jét nem is vezeti be iskolájába. II. Az ABC-és Olvasókönyv öt részre oszlik. Az első részben tanítja a nagy, a másodikban a kis nyomtatott betűket, a harmadikban átmegegy a kis írott betűkre és a negyedik részben befejezi az írva-olvasást a nagy írott betűkkel. Az ötödik rész szép olvasmányokat tartalmaz. Azt, hogy szerző nem tanítja egyszerre az írott és nyomtatott betűt, nagyon helyesnek tartom, mert lélektani tény, hogy nagyon nehéz egyszerre két nehézséggel megküzdeni. De hogy miért kezdi a nyomtatott betűkkel, pláne a nagy betűkkel, azt, akárhogy indokolja is, nem tudom megérteni, hisz ő maga is azt mondja, hogy «nagyon hosszadalmas és nehézkes az embereknek olyan betűkkel írni (nyomtatott betűket), mint a milyeneket eddig tanultunk (?)» (Vezérkönyv 57. oldal, első bekezdés.). Minden tanító előtt kettős választás van, vagy-követi a Jakot-féle, analitico-synthesis módszerét, vagy pedig Graser synthetikus rendszerét. Dreisziger — némi módosítással — az elsőt követi, a tanítóság nagy része az utóbbit. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy mindkettő jó. Melyik a jobbik? Mindkettőnek megvan a maga előnye és hátránya. Az analitico-synthetikus módszer mellett fölhozható, hogy a gyermek mindig konkrét tartalommal bíró szavakat, sőt mondatokat olvas, a gyermek több oldalalag foglalkoztatható, szemlél, gondolkodik, beszél, ír, olvas, rajzol. És mégis ez utóbbit előnyösebbnek ismerjük, mert egyszerűbb, könnyebben kezelhető, mert nem követel nagyon sokat sem a tanítótól, sem a kis gyermektől, mert fokozatosan halad egyszerűről összetettre (ebben a normálzavak módszere nem éri utól, mert a könnyebben és nehezebben írható betűket elvlasztja egymástól és végül, mert gyorsan vezet célhoz. Én részemről azért is megmaradnék az írott betűknél, mert az alapvető tanításra alkalmasabb az iskolatábla, mint az olvasókönyv. Én egyáltalában addig olvasókönyvet nem adnék a gyermek kezébe, míg olvasni nem tud. És pedig azért, mert a táblán végezhetek osztálytanítást és mert a gyermek nem tanulhatja meg a szöveget könyv nélkül. Mindazonáltal monhatom, hogy szerző alapos munkát végzett: ABC-je elárulja a gyakorlott, a gondolkodó tanítót. Jól eső örömmel forgatja az ember e kis könyvecskét, mert ez nem hemzseg annyira a hibáktól, mint közkezen forgó ebbeli tankönyveink. Itt-ott vét ugyan a szemléltetés eive ellen, mert a benne előforduló szavak nem mindig felelnek meg a hatéves gyermek gondolatkörének: a fokozatosságot sem tartja mindig és mindenütt szeméi előtt, a betűk sorrendjének megállapításánál az írásra lennék tekintettel, mert nehezebb mint az olvasás s azért genetikai egymásutánba tenném úgy a nagy, mint a kis betűket. De ezt a szerző azért nem követi, mert nem akar rokonhangzásukat egymás mellé tenni, mert szerinte sok bajt okoz a megismerésben a rokonmaghangzóknak az alapbetűhöz való közelsége. Nagy előnye e könyvecskének az *alaposság* a megtanultak begyakorlásánál és az, hogy olvasmányai alapul szolgálnak a beszédgyakorlatoknak. A kiadó Szent-István-Társulat pedig a szokott gondossággal állította ki az *Új ABC-t*, betűi nagyok, szépek, papírosa erős, úgyszintén bekötési táblácskája is. A kartársak kiváló figyelmébe ajánlom ezen ügyes és fontos két művecskét, foglaljon helyet minden tanító asztalán és tegyen tanubizonyosságot arról, hogy mi katolikusok is tudunk gondolkozni és nem fogadjuk el vaktában a reánk erőszakolt műveket. Különösen pedig mutassuk meg, hogy a kath. tanfériai munkásságát is megbecsüljük. *Augustin Imre.*

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Az angol makacsságot, kitaratást, alapos-ságot, hajlandóságot a vitatkozásra legjobban jellemzi az, a mi most az angol napisajtóban folyik. Az a sajtó, a melynek elég dolga van börze és hajóhírekkel, sport- és divattudósításokkal, a mely hatalmas hasábokban közöl színházi, tudományos híreket és könyvismertetésekkel, s a mellett külföldi levelezéssel, s különösen a búr háborúval van nagyon elfoglalva, mindenféle kérdéshez való hozzászólásra a közönségnek is megnyitja hasábjait. Az a sajtó tehát valósággal sohasem akadhat meg azon, hogy mivel fogja megtölteni hasábjait. Érdekes, hogy most hetek óta azon disputál tanügyi és nem tanügyi publikuma a londoni *Daily Newsben*: vajjon mutatnak-e föl a vasárnapi iskolák eredményt vagy nem? Ezeknek az iskoláknak Angliában körülbelül az a hivatásuk, a mi nálunk az ismétlődő iskoláknak, valamint a kereskedelmi és iparos tanoncok esti oktatásának. Angliában ez az oktatás társadalmi, azaz magánúton honosult meg; előkelő hölgyek, valamint a vallásfelekezettek karolták föl először, s csak azután következtek a nagy városok, a melyeknek példáját azután a kisebb községek követték. Még nem egy olyan vasárnapi iskola van Angliában, a mely alapítójának, valamelyik lord feleségének nevét viseli még most is. A vita tárgya tehát az, hogy van-e sikere a vasárnapi iskolának, milyen ez a siker, s ha nincs, mi az oka e sikertelenségnek? Ezt a kérdést joggal föl lehetne vetni Magyarországon is, s eredményként bizonyosan az kerülne ki az ankból, hogy az a siker nagyon hézagos. Az angol világlapnak számtalan főszo-lalója közül az egyik rész (a kisebbik) a hiába-való fáradság, a sikertelenség mellett tör lándzsát; a másik (a nagyobbik) rész beismeri az eredmény kisebb-nagyobb voltát; s ha elégtelennek tartja, olyan jó tanácsokat szotgat, a milyenekben nálunk is részesítik a hasonló fajta iskolákat, s a melyekről nálunk is be tudna számolni minden tanító. Természetesen tanítók is akadnak a vitatkozók között. Van közöttük olyan, a ki negyedszázada tanít vasárnapi iskolában s hivatkozik a szép eredményre, melyet elért. Egy másiknak érdekesebb a nyilatkozata. Elmondja, hogy 60. mondd: hatvan álló esztendeig tanított vasárnapi iskolában, kiemelve, hogy nem az azonnali eredményt kell számba venni, mert a vasárnapi iskola hatása kiterjed az egész életre; föl is említi, hogy 40 évi tanítás után előkelő iparostól kapott levelet, a ki hálálkodik neki, bevallva, hogy sokat köszönhet a vasárnapi iskolának, s hogy azt csak évek mulva látta be. A faczit tehát mégis az, hogy azok az iskolák Angliában sem működnek minden haszon nélkül, s hogy ott is sokat kell a tanítóknak küzödniök inasok és suhancok rakoncátlan-kodásával, valamint a parasztyerekek vasárnapi kelletlenségével. Végül megjegyezzük, hogy nem

egy fölszólaló tiltakozott a vasárnapi iskolák ellen, a munkaszünet nevében, teljes szabadságot követelve erre a napra az iskolaköteleseknek.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Az egri róm. kath. tanítóképző-intézetben a IV. osztály magánvizsgálata f. évi május hó 27. és 28-án fog megtartatni, a melyre legkésőbb f. évi május hó 26-ig kell jelentkezni az intézeti igazgatóságnál. Az írásbeli tanképesítővizsgálat f. évi május hó 30-án, a szóbeli tanképesítővizsgálat f. évi június hó 16-án kezdődik. A III., II. és I. osztály magánvizsgálatai f. évi június hó 17. és 18-án lesznek, a melyekre legkésőbb f. évi június hó 15-ig jelentkezhetnek az intézetnél vizsgálati engedélyt nyert magántanulók.

Fölvétel a nagyszabeni tanítóképző-intézetbe. A következő 1902/03. tanévre az I. osztályba fölvételért folyamodhatnak 14. életévüket betöltött olyan leányok, kik a felső leányiskolát, a polgári vagy felsőbb leányiskola, vagy leánygimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték. *Fölvételi vizsgálat nélkül*, de pályázati kérvények alapján történi a fölvétel. A fölvételi kérvényhez a következő okmányok esatolandók: 1. Keresztvétel; 2. iskolai bizonyítvány a megelőző isk. évről s az ideai időszakki értesítő; 3. orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben kiteendő, hogy *benlakó* vagy *bejáró* akar-e lenni a növendék. Benlakási havi díj 18 Ft. (36 kor.) A kérvényt az intézeti igazgatósághoz *június hó 15-ig* kell benyújtani. A fölvétel június hó első napjában lesz elintéztve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A III. osztályba felvehetőek, a kik kisdudóvónói oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola, esetleg a leánygimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam különbözeti tárgyai-ból vizsgálatot tesznek. A benlakásról *prospectust* szivesen küld az igazgatóság. Nagyszabén, 1902. május 1-én. *Dr. Bilenszky Lajos*, képző-int. igazgató.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tavaszi rendes közgyűlését 1902. évi május hó 14-én (szerdán) reggeli fél kilencz órától kezdődőleg a gyergyó-szentmiklósi róm. kath. népiskolánál fogja megtartani, melyre a t. tagtársakat és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk. A tárgysorozat fontosabb pontjai: Fél kilencz órákor szentmise hallgatás. Elnöki megnyitó. Énekpróba. Előadást tart Józsa Sándor a méhészetről. Onképzőköri jelentések. Intézkedés a tanítóegyesületi segélyalapról. Indítványok. Gyergyó-Dutró, 1902. április 29-én. *Józsa Sándor* elnök, *Mahnár Károly* főjegyző.

Meghívó. A zomborvidéki róm. kath. tanítóegyesület 1902. évi május hó 22-én Zomborban, a központi fiúiskolában tartja közgyűlését. A tárgysorozat fontosabb pontjai: Szentmise délelőtt fél tíz órákor. Elnöki megnyitó. A kath. segélyalap gyűjtőbizottság pénztárnokának jelentése. A kifizetett tételekre vonatkozó dolgozatok fölolvasása és megvitatása. Kupuszina, 1902. évi május hó 1-én. *Lajthay János* egyleti elnök, *Nagy János* egyleti jegyző.

Meghívó. A siklóvidéki róm. kath. tanítóegyesület f. évi május hó 15-én d. e. 10 órákor a siklósi róm. kath. iskolában tartja rendes közgyűlését. A tárgysorozatból adjuk a következőket: A gyűlés megnyitása. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által az állami iskolai gondnokságok részére kiadott új *Utasítás*-nak ismertetése Seiler Gábor villányi tanító úr által. Az országos róm. kath. tanítói segélyalpra vonatkozó jelentések főtisztelendő Schuitz Károly németmároki esperesplebános úr, mint alapgyűjtő és kezelőbizottsági elnök részéről. A tanítói nyugdíjtörvény revízió-kérdésének tárgyalása. Német-Márokon, 1902. évi április hó 30-án. *Müller Imre* egyli. elnök.

Meghívó. A keszthely-sümegei róm. kath. tanítókör 1902. évi május 22-én d. e. 10 órákor Keszthelyen, az elemi iskola szokott helyiségében tartja tavaszi rendes közgyűlését, melyre a kör tagjai és az érdeklődő tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgy: Elnöki megnyitó. Gyakorlati előadás. Tartja: Hannig Gyula galsai tanító úr. Kartársi szeretetből fölolvasást tart: Wandler Viktor udvarnokai tanító úr. A jövő őszi közgyűlésre az elméleti és gyakorlati előadásoknak 2—2 tag által leendő biztosítása. A «Bal. Muzeum» megtekintése. A gyűlést megelőzőleg 9 órákor az elhalt kartársakért gyászmise tartatik, melyen kéretnek a tagok testületileg megjelenni. Kelt Zalavárott 1902. május 1. *Szabó Béla* körelnök.

Meghívó. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület jánosbázi köre tavaszi ülését május 15-én Káldon tartja, melyre a kör tagjait s a tanügy barátait tisztelettel meghívom. Bögöte 1902. május 1. *Kökösy József* körelnök.

Meghívó. A Karád egyházkerületi róm. kath. néptanító-egyesület rendes tavaszi közgyűlését folyó hó 22-én Zichenben a róm. kath. elemi iskola helyiségében tartja meg, melyre az egyesület rendes, tiszteletbeli, pártoló s a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: Reggeli fél kilencz órákor szentmise. Elnöki megnyitó beszéd. Baró Hornig Károly megyéspüspök úr Ó exzellenzciájának egyesületünket érintő rendeleteinek fölolvasása, a somogyvármegyei esperesi kerületek új beosztásáról. A mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. Eisenagai György nágocsi kántortanító, Ispánovits Mariska zichi osztálytanítónő és Vesztergom Mór zichi kántortanító szabadon választott tételből előadást tartanak. Az előadások megbírállása. Elnök beszámolója az 1901. évben végzett egyleti ügyekről. A jövő őszi gyűlésre dolgozatok kifizése. Indítványok s a jövő őszi gyűlés helyének meghatározása. S.-Kiliti 1902. máj. 1. *Teleki István*, egyes. elnök.

VEGYESEK.

A kath. iskola védelme. Mészlányi Gyula szatmári püspök az erdődi római katolikus iskola költségeinek fedezésére ujabb ezer koronát adományozott.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Blümelhuber Ferencz dr. pápai prelátusnak és esztergomi főszékesegyházi kanonoknak, az esztergomi róm. katolikus tanítóképző-intézet mellett fönálló tápintézet javára tett huszezer korona értékű alapítványáért elismerését és köszönetét; a veszpremi székeskáptalannak, a mely az ottani római katolikus elemi és polgári iskolai szegénysorsú tanulók fölruházására mult év folyamán 648 koronát adományozott, köszönetét nyilvánította.

Leó ünnepély. Liptó-Szent-Miklóson Bachraty Géza tanító vezetésével sikerült iskolai ünnepség folyt le ő Szentsége jubileuma alkalmából. A gyermekek áhitatos énekeket adtak elő harmónium kíséret mellett, vallásos verseket szavaltak, miután az ünnepélyt megelőzőleg szentmisét hallgattak. Az ünnepélyt magát hatásos megnyitó beszéd vezette be.

Tanfolyam tanítók részére. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől valamennyi egyházi főhatósághoz, melyek alá felekezeti tanító- vagy tanítónőképző-intézet tartozik, a tanítóképző-intézeti tanárok számára rendezendő póttanfolyam tárgyában, a következő irat intéztetett: A tanító- és tanítónőképző-intézeti tanárok, illetve tanítónők részére a mult évi nyár folyamán rendezett továbbképző tanfolyamnak meglepő látogatottsága és általánosan elismert sikere kétségtelen bizonyítéka annak, hogy ez az új intézmény szükségét pótolta és szélesebb körök régi ohajával találkozott. Több oldalról fölmerült közkívánságnak tesztek eleget, midőn a tanítóképzőintézeti tanárok továbbképzését szolgáló ezt az intézményt folytatom és szakavatott vezetés mellett, s elismert tudományos tekintélyek közreműködésével az idén is oly előadásokat tartatok a hazai tanítók és tanítónők mesterei részére, melyek a mellett, hogy az általános műveltség kereteit bővítik és gazdagítják, egyúttal azok

képzets
tűvitelel
A tanfoly
egyetem,
tartatni,
július hó
dr. Pauer
rendes ta
tartamán
is fog ta
előadásol
rendes ta
tandó elő
nylv. re
Hozzájár
intézetek
dezendő l
és helyes
főadata a
sokak ált
resztűlvit
tanfolyam
iletye ta
melyre k
hozzám i
nál tartoz
tárból díj
nár és ta
részesül.
díj nélkül
helyezem
állami tan
való ingy
július hó 7
tem bölcs
ohajtom, l
a mult évi
gy az ide
részére m
egyházi fő
hatósága a
egyes tan
tővé tenni
jus hó 31-ig
kedvezmen
döttje is t
évi április 1
Tanító
árvahazab
háza néha
helyek köz
heye s így
A többi hel
kisdudóvó,
képezdei ta
ben részesül
hátkába va
kiknek szü
kötelezettse
egyesület t
nek a nevé
az egyesüle
ránti folya
12 óráig tő
ügyelő úrh
VIII. ker. S
ványhoz me
(születési bi
himlőoltást
iskolai bizo
iskolai évről
bizonyítvány
tető család
bizonyítvány
sen vagyon
forrásból tar
hogy az öze

képzettségét támogatják és az új tanterv helyes kereszt-felvételéhez szükséges pedagógiai tájékoztatást is közvetítik. A tanfolyam előadásai Budapesten, részben a tudományegyetem, részben a műegyetem termeiben fognak megtartatni, s mintegy kétheti időtartamra tervezve, f. évi július hóban kezdődnek. A tanfolyam vezetését ezúttal is dr. Pauer Imre min. tanácsos és tudományegyetemi nyilv. rendes tanár volt szíves elvállalni, a ki a tanfolyam időtartamához mért terjedelemben neveléstani előadásokat is fog tartani. A művészetek története köréből tartandó előadásokra dr. Pasteriner Gyula tudományegyetemi nyilv. rendes tanárt kértem föl, a kísérleti fizika köréből tartandó előadásokra pedig Wittmann Ferencz műegyetemi nyilv. rendes tanár volt szíves a megbízást elfogadni. Hozzájárulnak ezen előadásokhoz az állami tanítóképző-intézetek miniszteri biztosa, Sebestyén Gyula által rendezendő konferenciák, melyeknek a tanítóképzés célját és helyes eszközeit tárgyaló fejtegetésen fölül időszerű feladata az lesz, hogy az életbe léptetendő új tantervnek sokak által felreismert intenczióit magyarázza és a keresztülvitel módja felől tájékoztasson. Részt vehetnek a tanfolyamban tanító- és tanítónőképző-intézeti tanárok, illetve tanítónők, tekintet nélkül azon szakcsoportra, melyre képesítve vannak. A folyamodók a főlvéleért hozzájárulást kérvényeiket közvetlen előjáróságuknál tartoznak benyújtani május hó 20-ig. Az állampenz-tárból díjazott összesen 20 vidéki állami képzőintézeti tanár és tanítónő személyenként 100 korona segélyben részesül. A tanfolyamban úgy a segélydíjjal, mint segélydíj nélküli résztvevő tanároknak és tanítónőknek kilátásba helyezem a budapesti I. ker. állami tanító- és II. ker. állami tanítóképző-intézetek internatusi helyiségeiben való ingyenes elszállásolást. Az első jelentkezés folyó évi július hó 7-én reggel 8 órakor történik a tudományegyetem bölcsészeti karának tanástermében. Mivel melegen óhajtom, hogy a mint a felekezeti tanítóképző-intézetek a mult évi tanfolyamban is méltóképen képviselve voltak, úgy az idei tanfolyam is ezen intézetek törekvő tanárai részére megnyitassék: van szerencsém a főtisztelendő egyházi főhatóságot tisztellettjesen fölkérni, hogy a főhatósága alá tartozó tanító- és tanítóképző-intézetek egyes tanárai részére a tanfolyam látogatását lehetővé tenni és az illetők jelentkezését ide folyó évi május hó 31-ig bemutatni méltóztassék, az ingyenes ellátás kedvezményében a főtisztelendő egyházi főhatóság kiküldöttjeit is teljes készséggel részesítem. Budapesten, 1902 évi április hó 25. *Wlassics Gyula*, s. k.

Tanító-árva felvétele a magyarországi tanítók árvaházába. A jövő iskolai év kezdetére nevezett árvaházba néhány új tanító-árva fog fölvetetni. A betöltendő helyek közül az egyik a pestmegeyi tanítók alapítványi háza s így erre csakis pestmegeyi tanító árvája pályázhat. A többi helyre Magyarország bármely vidéken működött kisdédvő, elemi, felső nép- és polgári iskolai tanító, tanítóképző tanár és tanfelügyelő árvája pályázhat. *Előnyben részesülnek azok az árva, a kik az állami tanító-árva-házakba való fölvételi jogosultsággal nem bírnak és a kiknek szülőik az árvaházi egyesület tagjai voltak és kötelezettségüknek eleget is tettek. Ha az árva szülői az egyesület tagjai nem lettek volna, akkor az árva szülőinek a nevére a 20 frtos tagsági tőkét (örökös tagsági díjat) az egyesület pénztárába kell előzőleg befizetni. A fölvetel iránti folyamodványok legkésőbb f. é. június 15. d. e. 12 óráig Tóth József kir. tanácsos, pestmegeyi kir. tanfelügyelő úrhoz, mint az egyesület elnökéhez (Budapest, VIII. ker., Szeferkályi-utca 3. sz.) küldendők. A folyamodványhoz melléklendők: 1. a fölveendő árva keresztlevele (születési bizonyítványa), 2. a testi épségét és a megejtett himboltást igazoló orvosi bizonyítványa, 3. a mult évi iskolai bizonyítványa és látogatási bizonyítványa a jelen iskolai évről, 4. az atyja esetleg az anyja halálát igazoló bizonyítványa, 5. a testvérek számát és azok korát föltüntető családi értesítő, 6. szegénységi, illetőleg községi bizonyítványa, mely tanuskodik arról, hogy az árva teljesen vagyonatlan és hogy az özvegy anyja minő jövedelmi forrásból tartja fenn magát, 7. hivatalos okirat arról, hogy az özvegy anyja és annak árvái kapnak-e és mennyi*

segélypénzt a tanítói nyugdíj- és gyámalapból vagy bármely más alapból, 8. az atya esetleg az anyja tanító voltát igazoló bizonyítványa és 9. az anyjának esetleg a gyámnak két tanú előtt aláírt abbeli nyilatkozata, hogy az árva számára a tanítói nyugdíjalapból járó nevelési pótlékok és az általa esetleg élvezett más ösztöndíjat az árvaháznak szolgáltatja át. *Tóth József* egyesületi elnök, *Rohn József* árvaatya.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Besztercebányai egyházmegye.

Az alsó-hermándi és hermánd-gyári (Zólyomn.) róm. kath. tanítói állomásra pályázatot hirdetek. Jövedelme: csinos lakás: 56 m³ kemény tűzifa a házhoz szállítva és folapritva; a hermándi papírgyártól 600 K; Besztercebánya sz. kir. város pénztárából 340 K; ismétlő iskoláért 70 K; 2 drb rétek hasznobére 50 K; beiratási díj 40 K; tanítói gyűlésekre 32 K és szabályszerű korpótlék. A pályázók fölkértenek, hogy törvényszabta módon fölszerelt kérvényeiket f. évi július hó 5-ig a róm. kath. iskolaszékre czimezve az alólírothoz küldjék be. Magyar, tót és német nyelv ismerete kívántatik. Besztercebányán, 1902. évi máj. 6-án. *Dr. Kohath János*, városi plébános és iskolaszéki elnök. 132 1-1

Györi püspöki megye.

Ilmitzen (Mosonm.) egy tanítói állás üres, melyre május 31-ig pályázhatni. Fizetés 700 kor., 100 korona remélhető államsegély, butorozott szoba. A megválasztandó vezet egy osztályt, egy csapat ismétlőt, segítkezik a kántori teendőknél. Kérvények a róm. kath. iskolaszékhez Ilmitzre czimzendők. 131 1-1

Rozsnói püspöki megye.

A gölniczbányavárosi (Szepesm.) kath. elemi leányiskola tanítói állomására pályázatot hirdettek. Az állomás jövedelme: 1. évi 800 K havi előleges részletekben a várostól, mint iskolaföntartótól; 2. 25 bécsi öl keményfa a lakáshoz szállítva, mely fából az iskolaterem is fűtendő; 3. négy szép szobából, konyhából, éléskamrából, pinczéből, mosókonyhából, két tatartóból, istállóból, szép kertből és udvarból álló úri lakás; 4. kertészettanítás fejében a várostól 50 K; 5. körülbelül 60 gyermek utáni beiratási díj fejenként 60 f; 6. az egyháztól egy darab szántóföld és egy darab kert haszonélvezete, miért az előirt egyházi énekeknek a tanulókkal való betanítása és a vasár- és ünnepnapon istentiszteleteken az énekekben való közreműködés kívántatik. Föltételek: róm. kath. vallás, magyar tanítóképesítői oklevél, az eddigi kifogástalan működésről és előéletéről szóló hiteles bizonyítványa, a magyar nyelvben való tökéletes jártasság és a német nyelvnek ismerete. Kötelesség: a mindennapi iskolában a III-VI. leányosztály vezetése, az ismétlő iskolában való vasárnaponkénti oktatás és a leány növendékeknek a kertészetben való tanítása. Pályázhatnak róm. kath. tanítók és tanítónők. Megjegyzendő, hogy férfitanítói pályázók közül annak lesz előnye, a ki az orgonajátékban és egyházi énekekben teljes jártassággal bír, a mennyiben az esetleg megválasztandó férfitanítónak idővel a kántori jövedelemre is van kilátása. Női pályázóknál föltétlenül megkívántatik a női kézimunkában való teljes gyakorlottság, a mi az esetlegesen megválasztandó tanítónőre nézve szép mellékjövedelemnek lehet forrása. A pályázat határideje f. évi június 15. Kellőképen fölszerelt pályázatokat benyújtani és jelentkezni lehet főtiszt. *Szobissék Emil* plébános, iskolaszéki elnök úrnál Gölniczbányán. 133 1-2

Kérelem.

Egy, a szerkesztésben megjelenő zenei szaklap (címe: Die Domusik) további és szelesebb körben való terjesztése céljából ezen úton kartarsi szeretettel fölkerem Magyarország összes, de különösen a németnyelvű lakó-sokkal bíró helységekben működő kollégáimat, kegyeskedjenek a működési helyükön létező összes zenekarok (tűzoltó-, díszlővészek, nép-, stb. akár fúvó- vagy vonó-zenekarok) tejeinek, vezetőinek, karmestereinek vagy egyéb, pl. zenetanítással foglalkozó egyeneinek neveit (vármegyével) velem levelező-lapon közölni. Sziveségükért előre hálás köszönetet mond viszonszolgálatra kész kartarsuk.

BRAUNHOFFNER JÓZSEF, kántortanító.
Rác-Militics (Bácska). 2-3

✿✿✿ Májusi ájtatosság. ✿✿✿

A közelgő május havi ájtatossághoz legalkalmasabb könyvecske

**Abbé Alizon —————
Mária, a szomorúak
————— vigasztalója,**

mely a bold. szűz Mária fájdmáról a hónap minden napjára szóló elmélkedéseket, elbeszéléseket és imákat nyújt az ájtatos hívőknek.

A könyvnek ára csinos vászonkötésben 2 kor.
Kapható a Szt.-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.

✿✿✿ Májusi ájtatosság. ✿✿✿

Most jelent meg! Most jelent meg!

ÖRÖMHANGOK

Ó Szentsége XIII. Leó pápa trónra lépésének huszonötödik értfordulójára
1878—1903.

Irta. **Bertalan Vincze.**

Az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével. ○○○○

Ára 20 fillér.

Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.)

Stephaneum nyomása Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

SEH ISTVÁN

orgona- és harmonium-
készítő-műhelye

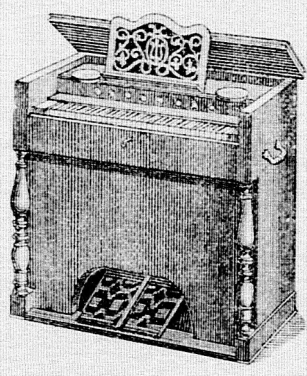
Egerben, Hold-utca 21. szám.

Ajánljuk mindennemű templomi orgona- és harmonium készítésére. — Régi orgona átalakítása, javítása, tisztítása és hangolása a legjutányosabb áron elfogadjatik és jótálás mellett elkészítetik. Kész harmoniumok részletjézésre is kaphatók. 4-5

Alapított 1827-ben.

Neusser K. orgona- és harmoniumgyára Neutitschein, Morvaország.


~~~~~  
A legjobb rendszerű pneumatikus kup-szekrények.

Szolid kivitel, mérsékelt árak.

Kitűnő bizonyítványok.

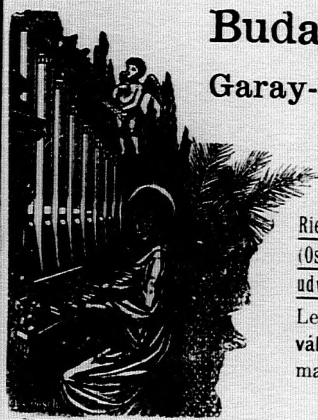
~~~~~  
108 7-10

GÉPEKKEL BERENDEZETT ✿✿✿ ✿✿ ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175 1-52

Rieger Testvérek

Budapest,
Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerndorf (Osztr.-Szilézia) cs. és kir. udv. orgonagyárának fiokja.
Legolcsóbb árakon kiváló légnyomású (pneumatik) orgonákat szállítanak.

V
M
MA
Me
terjed
Me
oktató
Eld
Kéz
Mi
A
esem
Társu
f. hó
ségei
nyom
hogy
ügyi
nizste
Társu
őszint
éljenz
Es
talos
helyen
ok né
minisz
magya
tanító
vanna
külön
többsz
guk m
s az
lenség
szakke
hetlen
ság is.
A d
más fő
úr elnö
megny
Mely
Társ
királyu
tény k
szóval
szerete
gasztos